

kommer saa, at Uddannelse i normal Skole og i det private Erhvervsliv frembyder den Fordel tidligst mulig at vænne Invaliden til normale Forhold og tillige at være en billig Form for Uddannelse. Det har i denne Forbindelse ikke mindst Interesse, at de af Invalideforsikringsraadet m. fl. gjorte Erfaringer samstemmende gaar ud paa, at det meget vel er muligt at faa Invaliden anbragt i Oplæring ude i det praktiske Liv, og at det, hvad specielt har Betydning, i de paagældende Tilfælde som Regel er muligt at opnaa normale Lærevilkaar. Man maa lægge megen Vægt herpaa, idet ogsaa Afvigelser fra de normale Lærevilkaar maa skønnes at være et væsentligt Minus for Invaliden, der da selv vil føle sig og af andre vil blive betragtet som noget særligt, anderledes end andre.

Ud fra det anførte maa man mene, at Anstaltsundervisning og -Oplæring fortrinsvis bør tages i Anvendelse i de Tilfælde, hvor Uddannelse ude i det praktiske Liv paa Grund af Invalidens Tilstand ikke er mulig, f. Eks. fordi Invaliden skal være undergivet stadig Lægebehandling, der medfører betydelige Forsømmelser fra Uddannelsen — eller hvor Forholdene iøvrigt gør Anbringelse paa Anstalt ganske særlig ønskelig, f. Eks. for at faa Invaliden fjernet fra uheldig Paa-virkning i Hjemmet eller for at faa Invaliden optrænet til at vænne sig til Invaliditeten.

Hvad enten Uddannelsen sker paa Anstalt eller udenfor en saadan, maa det efter Udvalgets Formening være en Forudsætning, at Uddannelsen gennemføres fuldt ud, saaledes f. Eks. at en Invalid, der er til Oplæring i et Haandværk, faar den nødvendige supplerende Undervisning paa f. Eks. teknisk Skole, Fagskole o. l. Man fremhæver dette, da man, som allerede foran anført, maa anse det for at være af den største Betydning for Invaliden at staa fuldt paa Højde med andre indenfor paagældende Fag og snarere at have en bedre Uddannelse end en ringere Uddannelse, maalt i Forhold til Gennemsnittet indenfor Faget.

Af lignende Grunde maa man mene, at Tilretteleggelsen af en Uddannelsesplan for en Invalid i første Række maa gaa ud paa at give Invaliden en saa fyldig almen Uddannelse som muligt, herunder ikke mindst almen Erhvervsuddannelse, og at man først derefter søger at finde det eller de Specialarbejder, hvor Invaliden maa antages fortrinsvis at kunne gøre sig gældende. Saafremt man nemlig alene uddanner Invaliden til en saadan eller saadanne Specialiteter, vil man risikere, at Invaliden, saafremt det paagældende Specialarbejde ophører, bliver vanskeligt stillet, og man vil da maaske ikke alene have spildt Uddannelsen til Specialarbejdet, men ogsaa have forpasset at benytte en gunstig Alder til anden og mere rationel Uddannelse.

Endnu skal her nævnes Betydningen af, at Invalidens Uddannelse tilrettelægges saaledes, at den kan være tilendebragt i rette Tid, d. v. s. at Invaliden efter den første Uddannelses Afslutning navnlig ikke er for gammel til at gaa over i praktisk Virksomhed, hvor der ofte kræves en bestemt Alder som almindeligt Vilkaar for Antagelse.

Arbejdsanvisning.

Det er tidligere gentagne Gange fremhævet, at der bestaar en vis Fordom mod at beskæftige Invalider, og der melder sig da straks det Spørgsmaal, om man maa anse Uviljen og Fordommen for at være saa stor, at den kun kan overvindes ved Indførelsen af lovmæssigt Paabud om Beskæftigelse af Invalider. Et saadant Tvangsbeskæftigelsessystem er efter Verdenskrigen blevet indført i forskellige af de krigsramte Lande af Hensyn til og for Krigsinvaliderne, og Systemet gaar i Korthed ud paa, at alle Virksomheder af en vis Størrelse skal beskæftige et forud fastsat Procenttal af stærkt invaliderede Personer.

Overfor nærværende Udvalg er Ønske om Indførelse af et lignende Tvangssystem her i Landet blevet fremsat af »Foreningen for sønderjydske Krigsbeskadede og Faldnes Efterladte«, idet Foreningen har henvist til, at Krigsinvalidernes Verdensorganisation staaer enig bag dette Ønske, og at der ikke vil kunne opnaas en tilfredsstillende Ordning uden Tvangsbeskæftigelsen. Foreningen har herved først og fremmest tænkt paa Krigsinvali-